

Sprievodca tvorbou bakalárskej práce pre študentov a školiteľov na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove

Sprievodca sa vydáva s cieľom zvýšiť kvalitu bakalárskych prác prostredníctvom adresných rád a odporúčaní pre študentov Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (ďalej aj v skratke PF PU) a nepriamo aj pre ich školiteľov. Dokument je určený pre študijný odbor *učiteľstvo a pedagogické vedy* a bakalárske študijné programy:

- predškolská a elementárna pedagogika,
- predškolská a elementárna pedagogika a pedagogika psychosociálne narušených,
- špeciálna pedagogika.

Vďaka tomuto užšiemu vymedzeniu vednej oblasti je možné na základe dlhoročných skúseností poskytnúť študentom také usmernenia a odporúčania, ktoré im môžu byť nápomocné vo všetkých fázach tvorby bakalárskej práce až po jej prezentáciu a obhajobu. Sprievodca nemá ambíciu nahradiť publikácie venujúce sa problematike tvorby záverečných prác, ale špecifikovať to, čo vzhľadom na (zvyčajne) široké zameranie týchto publikácií zaoberajúcich sa rôznymi oblasťami poznávania v celom spektre sústavy študijných programov nie je pre učiteľstvo a pedagogické vedy konkretizované.

Dokument má **štruktúru**:

1. Zmysel tvorby bakalárskej práce.
2. Podpora študenta pri tvorbe bakalárskej práce.
3. Výber témy bakalárskej práce.
4. Odporúčaný postup pri tvorbe bakalárskej práce.
5. Tvorba projektu bakalárskej práce.
6. Informačné zdroje k záverečnej práci.
7. Požiadavky na teoretickú časť práce.
8. Požiadavky na praktickú časť práce.
9. Etika pri tvorbe záverečnej práce.
10. Komunikácia medzi študentom a školiteľom.
11. Jazyková a formálna úprava bakalárskej práce.
12. Prezentácia a obhajoba bakalárskej práce.
13. Odporúčaná odborná literatúra k problematike záverečných prác.
14. Legislatívne dokumenty (zákony, predpisy, smernice a vyhlášky).

1. Zmysel tvorby bakalárskej práce

Záverečná práca je „školské dielo vytvorené študentom na splnenie študijných povinností vyplývajúcich z jeho právneho vzťahu k univerzite“ (Zákon č. 185/2015 Z. z., Autorský zákon). Bakalárska práca je záverečnou prácou v bakalárskom stupni vysokoškolského štúdia. V bakalárskej práci študent preukazuje zvládnutie základov teórie a odbornej terminológie, základných štandardných vedeckých metód a úroveň vedomostí, zručností a kompetentností, ktoré získal počas štúdia. Študent prácou tiež preukazuje, že je schopný samostatnej a tvorivej práce v odbore *učiteľstvo a pedagogické vedy*, v príslušnom študijnom programe. Napísaním a obhájením bakalárskej práce tiež študent preukazuje schopnosť prezentovať a argumentovať svoje vlastné odborné riešenia skúmaného problému v akademickej komunikácii s odborníkmi z daného odboru.

Tip od študentky Patrície:

Vďaka tvorbe bakalárskej práce sa stávaš odborníkom v istej oblasti, keďže študuješ veľké množstvo literatúry zo slovenského i cudzojazyčného prostredia a sám/sama sa pokúšaš o skúmanie v teréne. Všetky poznatky a zručnosti, ktoré takto získaš, môžeš uplatniť vo svojom ďalšom profesijnom živote a byť v tejto oblasti nápomocný inštitúcii, v ktorej budeš pôsobiť.

2. Podpora študenta pri tvorbe bakalárskej práce

Študentovi je počas štúdia poskytovaná podpora viacerými spôsobmi:

- a) predmety zamerané na tvorbu a prezentáciu záverečnej práce;
- b) školiteľ a školiace pracovisko;
- c) konzultanti z externého prostredia;
- d) knižnice a iné zdroje.

Počas štúdia sa okrem získavania poznatkov a skúseností v obsahových oblastiach študijného programu poskytuje študentom opora **v predmetoch zameraných na tvorbu a prezentáciu bakalárskej práce** (ďalej aj skratka BP). Sú to predmety *akademické písanie*, *bakalárska práca 1*, *bakalárska práca 2* (informačné listy predmetov sú k dispozícii v MAIS). V predmetoch získa študent usmernenia, ako spracovať svoju BP a najlepšie tak zúročiť nadobudnuté poznatky a praktické zručnosti. Vďaka predmetu *akademické písanie* (predposledný ročník štúdia, letný semester) by si mal študent vedieť zvoliť vhodnú problematiku záverečnej práce s ohľadom na svoje predpoklady a vedecký záujem a vytvoriť projekt budúcej BP. V predmete *bakalárska práca 1* (posledný ročník štúdia, zimný semester) sa od študenta vyžaduje vytvorenie pracovnej verzie (zvyčajne teoretickej) časti BP, ktorá bude spĺňať odborové kritériá pre vedecké texty po obsahovej, argumentačnej a formálnej stránke. V predmete *bakalárska práca 2* (posledný ročník štúdia, letný semester) študent získava spätnú väzbu k spracovaniu, realizácii a finalizácii praktickej časti BP.

Od momentu výberu témy BP až po jej odovzdanie a obhajobu má študent k dispozícii **školiteľa**, ktorý je v danej oblasti odborníkom a môže študenta nasmerovať pri riešení konkrétnych praktických úloh spojených so zvolenou problematikou. Školiteľmi bakalárskych prác sú tvoriví pracovníci fakulty (profesori, docenti, odborní asistenti, doktorandi), ktorí poskytujú študentom konzultácie a odborné vedenie. Počet poskytnutých konzultácií by vzhľadom na ďalšie pracovné úlohy školiteľov (výučba, vedenie záverečných prác, vedeckovýskumná činnosť, publikačná činnosť, organizácia podujatí a iné) nemal presiahnuť číslo 5 (optimálne 2 konzultácie v predposlednom roku štúdia a 3 v poslednom roku štúdia).

Tip od študentky Lenky:

Školiteľ je твоjim mentorom, vedie ťa pri práci, nie je spoluautorom bakalárskej práce. Príď na konzultáciu pripravený, maj konkrétne otázky. Počas konzultácie si rob poznámky, aby si sa k radám a usmerneniam vedel/a neskôr vrátiť a zapracovať ich.

Okrem školiteľa môže študent s prosbou o konzultáciu osloviť aj iného pracovníka katedry/fakulty podľa témy a zamerania práce. Konzultácia s iným tvorivým pracovníkom fakulty sa odporúča najmä pri riešení interdisciplinárnych tém (tém prepájajúcich viaceré obsahové oblasti, napr. výtvarnú výchovu s literárnou výchovou, skúmanie pedagogicko-

psychologických aspektov na vybranej obsahovej oblasti a pod.). Takisto je možné podľa zamerania práce osloviť počas tvorby BP aj **konzultantov z externého prostredia**: učiteľov, vychovávateľov, psychológov, ďalší odborný personál v závislosti od riešenej problematiky. Ich skúsenosti z praxe môžu práci priniesť nové podnety a zvýšiť tak prepojenosť teoretického poznania s riešeniami uplatňovanými v praxi. (Treba mať však na pamäti, že kontaktovanie expertov z externého prostredia je možné len vtedy, ak študent už nadobudol potrebné teoretické poznatky a nebude svojou nepripravenosťou na riešený problém oberať expertov z externého prostredia o čas.)

Významnou formou podpory študentov sú služby Univerzitnej knižnice PU (<https://www.pulib.sk/web/kniznica/strana/nazov/uvodna-strana>) a ďalších knižničných inštitúcií. Okrem výpožičných služieb poskytujú **knižnice** aj rešeršné služby (<https://www.pulib.sk/web/kniznica/strana/nazov/popis-resers>), prístup do plnotextových databáz (<https://ezproxy.pulib.sk:2443/login>), prístup k digitálnym zdrojom, k registrom a katalógom a ďalšie možnosti, bez ktorých je seriózná vedecká a odborná činnosť študenta nemysliteľná.

Tip od študentky Martiny:

Okrem Univerzitnej knižnice PU ti veľmi pomôže zaregistrovať sa a plne využívať ponuku Štátnej vedeckej knižnice v Prešove (<https://www.svkpo.sk/>), prípadne vedeckej knižnice v blízkosti tvojho bydliska.

3. Výber témy bakalárskej práce

Študent si tému BP vyberá prostredníctvom MAIS (Modulárny akademický informačný systém). Témy záverečných prác a ich anotácie sú vypísané spravidla v marci príslušného akademického roka a vychádzajú z vedeckej expertízy školiteľov, tvorivých pracovníkov fakulty. Študent si tému volí **podľa svojho odborného záujmu, doterajších praktických skúseností, výsledkov v študijných predmetoch, povahy problému riešeného témou a podľa zvládnuteľnosti**. Pri výbere témy sa živelnosť (nepremyslené vyberanie mnohých tém v MAIS, len aby sa študentovi ušlo) a nepripravenosť (neoboznámenie sa s problémom a postupom riešenia opísaným v anotácii témy) nevypláca, prvým úspechom pri tvorbe záverečnej práce je správna voľba s ohľadom na vlastné možnosti a predispozície. Pri zvažovaní, ktorá téma je pre študenta vhodná, pomôže prehĺbené štúdium o problematike, aktívna práca na seminároch v predmete *akademické písanie* a prípadná konzultácia s potenciálnym školiteľom.

Tip od študentky Michaely:

Bolo by fajn, keby si sa pri výbere témy BP sústredil/a na problematiku danej témy a nie na to, kto ju vypísal. Mnoho študentov si bezhlavo vyberá tému len na základe školiteľa, na čo môžu neskôr doplatiť. Ak ťa daná téma nenadchne a nejavíš o ňu absolútne záujem, nevyberaj si ju len preto, že ju vypísal jeden z tvojich obľúbených vyučujúcich. Pri tvorbe BP ti len veľmi ťažko pomôže tebou preferovaný prístup školiteľa, pokiaľ je tvoj záujem o problematiku témy minimálny.

Pri každej vypísanej téme nájde študent **anotáciu**: krátku súhrnnú informáciu o tom, aký cieľ a zameranie môže mať práca v takom znení, aké metódy budú použité, prípadne iné informácie o problematike. Témy a anotácie môžu signalizovať širšie a užšie vymedzenie skúmaného problému. Vtedy by mal študent zvážiť, či sa bude lepšie a suverénnejšie cítiť v širšej téme, ktorá

mu ponúkne viac priestoru na vlastné tvorivé riešenia, alebo mu viac bude vyhovovať užšia téma, ktorá bude vyžadovať skôr postup podľa vopred daného algoritmu. Anotácia témy práce nemusí byť finálnou verziou vlastnej odbornej činnosti študenta, je možné so školiteľom dohodnúť iný postup pri riešení témy. To si však vyžaduje pripraveného študenta, ktorý sa oboznámil so zvyklosťami pri riešení týchto problémov v doterajšej akademickej praxi a vie ponúknuť inovatívne riešenia.

Ukážka 1 (anotácia s užšie vymedzeným postupom):

Identifikovanie úrovne lokomočných a manipulačných zručností detí pred vstupom do základnej školy

Cieľom práce bude zistiť aktuálnu úroveň lokomočných a manipulačných zručností 5- až 6-ročných detí predškolského veku. Aplikovaná bude štandardizovaná testová batéria MOBAK-KG (Herrmann 2018), ktorá umožní prispieť empirickými dátami k poznaniu aktuálnej úrovne fundamentálnych pohybových zručností detí pred vstupom do základnej školy.

Ukážka 2 (anotácia so širšie/otvorenejšie vymedzeným postupom):

Stravovacie návyky a pitný režim detí mladšieho školského veku

Cieľom práce je teoreticky spracovať problematiku stravovacích návykov a pitného režimu detí mladšieho školského veku. Bakalárant prieskumom zistí stravovacie návyky a pitný režim detí daného veku. Po vyhodnotení prieskumu navrhne vzdelávacie aktivity zamerané na stravovacie návyky a pitný režim detí v súlade s požiadavkami zdravého životného štýlu a overí ich v edukačnej praxi školského klubu detí.

Počnúc výberom témy sa začína spolupráca študenta so svojím školiteľom. Čím skôr po výbere témy je potrebné kontaktovať školiteľa a dohodnúť si s ním prvú konzultáciu. Na prvú konzultáciu prichádza študent s vlastným projektom BP, spracovaným aj vďaka aktívnemu štúdiu a plneniu úloh v predmete *akademické písanie*. Ďalšie náležitosti komunikácie medzi študentom a školiteľom upravuje 10. bod tohto sprievodcu.

Tip od študentky Patrície:

Tvorba bakalárskej práce ti dáva možnosť stať sa odborníkom v danej oblasti, preto by mal byť tvoj výber uvážení. Najdôležitejším kritériom výberu by pre teba mala byť oblasť či téma, ktorá ťa zaujíma a o ktorej ti je už niečo známe. Tým, že si vyberieš tému, ktorá ti je blízka, bude sa ti pri tvorbe bakalárskej práce ľahšie pracovať a budeš k nej pristupovať odhodlanejšie, keďže budeš tvoriť niečo, čo je predmetom tvojho záujmu. Výber vhodnej témy ti môže uľahčiť anotácia, ktorá ti tému viac priblíži.

4. Odporúčaný postup pri tvorbe bakalárskej práce

Pri tvorbe BP sa odporúča stanoviť si **harmonogram činností**, ktorý vychádza zo všeobecných etáp pri tvorbe akejkoľvek záverečnej práce a je konkretizovaný podľa témy a zamerania práce. Na riešenie témy záverečnej práce a všetky súvisiace činnosti má študent približne 12 mesiacov. Odkladanie plnenia úloh súvisiacich so záverečnou prácou sa určite podpíše pod kvalitu práce, niekedy to môže spôsobiť aj nedosiahnutie požadovanej úrovne a zbytočné sklamanie. Spoliehať sa na mohutný finiš je v tomto prípade naivné, tvorba

záverečnej práce nie sú cyklistické preteky.

Za stručnou charakteristikou etapy uvádzame odporúčané časové zaradenie a trvanie danej etapy.

1. **Voľba témy a stratégia prípravy** (porozumenie téme práce, štúdium základných zdrojov, voľba kľúčových slov, tvorba projektu BP, časový harmonogram, prvá konzultácia so školiteľom) – optimálne apríl príslušného akademického roka.
2. **Vyhľadávanie zdrojov** (informačný prieskum, konzultácie s odborníkmi z výskumu a praxe) – máj, jún.
3. **Spracovanie teoretických východísk** (štúdium relevantných zdrojov – teoretické práce, výsledky výskumov, zápisky, poznámky, usporiadanie, triedenie, vytvorenie pracovnej verzie obsahu teoretickej časti práce, následne prvá verzia súvislého textu teoretickej časti práce) – júl až október.
4. **Vlastný výskum/prieskum** (vytýčenie problému, vlastná intelektuálna a organizačná práca, ciele, úlohy, metódy, priebeh výskumu/prieskumu, spracovanie získaných výsledkov, interpretácia) – november až marec.
5. **Tvorba práce** (etapa prelínajúca sa s ostatnými od začiatku, od spisovania prvých poznámok k tvorbe súvislého textu, BP ako správa o vlastnej odbornej činnosti) – priebežne.
6. **Príprava dokumentácie** (kompletizovanie práce, etika a technika citovania, zoznam bibliografických odkazov, korektúra, sprievodný a prílohový materiál, formálna úprava textu BP) – apríl.
7. **Príprava konečnej verzie práce a jej odovzdanie** (finálna verzia, zapracovanie pripomienok školiteľa, záverečné úpravy) – máj.

Uvedené etapy slúžia najmä na základnú orientáciu o postupe. Treba mať na pamäti, že postup vždy konkretizuje školiteľ s ohľadom na riešenú tému a po dohode so študentom. Medzi jednotlivými etapami nemožno viesť ostré hranice, výskumník sa pri riešení témy k niektorým etapám vracia opakovane (napr. k štúdiu zdrojov).

Tip od študentky Patrície:

Spracovanie bakalárskej práce je časovo náročný proces, ktorý si vyžaduje poctivú prácu, ktorú ak si vhodne časovo rozvrhneš, s jej finálnou podobou budeš spokojný/á nielen ty, ale aj tvoj školiteľ a oponent. Hneď po zvolení témy sa oboznám so svojou témou, pokús sa vyhľadať si dôveryhodné zdroje a kontaktuj svojho školiteľa, s ktorého pomocou si môžeš vytvoriť optimálny plán práce. Vytvorenie a dodržiavanie tohto plánu ti pomôže dostať sa do časovej tiesne a vyvaruješ sa tak zbytočnému stresu.

5. Tvorba projektu bakalárskej práce

Po výbere témy BP študent na prvú konzultáciu pripraví **projekt bakalárskej práce**. V ňom preukáže základné porozumenie riešenej problematike a potenciálne možnosti pri jej spracovávaní. V projekte študent spravidla uvedie tému bakalárskej práce, študijný program, meno školiteľa, zdôvodnenie výberu témy, cieľ práce, kľúčové slová a ich pojmové vymedzenie s odkazmi na literatúru, zoznam základných teoretických a empirických zdrojov. Vedenie pri tvorbe projektu BP a konkrétne požiadavky na štruktúru projektu získa študent v rámci predmetu *akademické písanie*.

Tip od študentky Lenky:

Spracovanie projektu BP ti pomôže zúžiť vybranú tému podľa toho, čo je tebe najbližšie. Preto si dobre premysli jej výber.

6. Informačné zdroje k záverečnej práci

V súčasnej informačnej dobe nie je problém nájsť k akejkoľvek téme relevantné zdroje, o ktoré sa možno oprieť pri oboznamovaní sa s problematikou a tiež pri vymedzovaní teoretických východísk. Takisto je potrebné mať prehľad o doposiaľ realizovaných výskumoch a ich výsledkoch v skúmanej oblasti. Na začiatku riešenia témy by si mal študent vyhotoviť rešerš zdrojovej literatúry. Výsledky vyhľadávania budú relevantné len vtedy, ak pri rešeršovaní zdrojov zadá študent vhodné **klúčové slová**. Pri vymedzovaní kľúčových slov je možné oprieť sa o výkladové a terminologické slovníky v príslušnej oblasti poznania (napr. Průcha, J. a kol., 2009, *Pedagogická encyklopédie*. Praha: Portál; Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J., 2009. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál), aby sa predišlo vyhľadávaniu laických termínov a nepresne stanovených kľúčových slov. Nápomocné sú v tomto aj knižnice a web. Kombinácia využitia knižničných služieb a relevantných webových zdrojov prinesie efekt v podobe kvalitných podkladov na štúdium a spracovanie.

Tip od študentky Michaely:

Ak natrafíš na nejakú publikáciu týkajúcu sa tvojej témy či nejakej oblasti tvojej teoretickej časti BP, vždy si pozri použité bibliografické zdroje, na ktoré odkazuje autor danej publikácie. Pomôže ti to najmä pri rozširovaní poznatkov k danej problematike pri neskoršej práci s informáciami, uľahčí ti to analýzu, porovnávanie, syntézu získaných informácií.

Knižničné služby sú základným predpokladom získania prístupu k potrebným vedeckým informáciám. Pri práci s knižnými publikáciami a časopiseckou literatúrou by mal študent rozoznávať **základné vedecké žánre**. To mu uľahčí predvídať, aký druh informácií môže v danej publikácii nájsť.

K základným vedeckým žánrom patria **monografie** (pôvodné vedecké práce jedného autora alebo kolektívu autorov) a **vedecké štúdie** (práce publikované vo vedeckých časopisoch a zborníkoch, môžu byť teoretické, prehľadové alebo empirické). Monografie aj štúdie prinášajú nové, významné vedecké poznanie v odbore. Autori v týchto publikáciách komunikujú výsledky vlastného bádania. Ich čítanie si vyžaduje veľkú pozornosť a dôslednosť, spôsob vyjadrovania totiž zodpovedá zvyklostiam v danej oblasti. Ide o náročné čítanie, pretože vedecké publikácie sú písané pre vedeckú komunitu: terminologickosť a presnosť vyjadrovania sú základné podmienky vedeckej komunikácie.

Čitateľsky prístupnejšie sú **odborné články publikované v časopisoch a zborníkoch**. V nich autor predkladá odbornú informáciu o riešenom probléme, naznačuje prístupy riešenia problému, výsledky iných výskumov a pod. Čitateľsky prístupné sú aj **vysokoškolské učebnice** a ďalšie **odborné knižné publikácie**, ktoré nemusia prinášať nové, originálne poznanie, ale prehľadne a komplexne sprístupňujú vybrané témy z danej oblasti. Ich štúdiom získa študent prehľad v problematike a tipy na ďalšie zdroje, ktoré by si mal preštudovať.

V záverečnej práci ale nemožno vychádzať z informácií publikovaných vo vysokoškolských

učebných textoch, tzv. skriptách. Je to preto, lebo pri tvorbe skript nemusí autor, vysokoškolský učiteľ, dôsledne uvádzať zdroje, z ktorých vychádzal. Stačí, ak v závere uvedie zoznam použitej literatúry. Skriptá sú určené na vysokoškolské štúdium, nie sú zdrojom pre záverečné práce. Odkazovaním na skriptá by študent riskoval, že pripíše myšlienku, tézu, termín, poznanie niekomu, kto nie je pôvodným autorom.

Z rôznych vedeckých a odborných podujatí sú vydávané **zborníky**. Tie môžu obsahovať vedecké práce (štúdie), ale aj odborné práce (odborné články, správy) zvyčajne k ústrednej téme podujatia. Štúdiom zborníkov získa študent informáciu aj o expertoch: odborníkoch, výskumníkoch, ktorí sa vybraným témam venujú. V ich príspevkoch môže objaviť okrem vymedzenia pojmov a výsledkov vlastných výskumov aj ďalšie inšpirácie, napr. spôsob nazerania na problém, spôsob riešenia, vhodné zdroje a iné. Podkladom na štúdium a spracovanie pri niektorých témach BP môžu byť aj rôzne štátom vydávané legislatívne dokumenty, predpisy, vyhlášky a usmernenia. V pedagogických vedách sú to najmä zákony a vyhlášky súvisiace s výchovou a vzdelávaním a dokumenty ako štátne vzdelávacie programy či vzdelávacie štandardy. To, do akej miery štúdium knižnej publikácie pomôže pri riešení témy BP, môžu napovedať recenzie publikácií uverejňované vo vedeckých a odborných časopisoch. Študent získa odborný názor od iného odborníka, čo ho tiež môže významne usmerniť.

Mnohé publikácie sa dnes nachádzajú dostupné aj online. Na rozdiel od knižničných služieb, ktoré nám umožňujú mať publikáciu k dispozícii len dočasne, webové zdroje sú prístupné kedykoľvek. Predpokladom úspešného využívania webových zdrojov na štúdium je znalosť hľadaných kľúčových slov a vyznanie sa v problematike. Na pokročilé vyhľadávanie zdrojov sa odporúča využívať fulltextové databázy (napr. cez službu EZProxy, viac v 2. bode tohto sprievodcu) alebo web www.scholar.google.sk. Pri vyhľadávaní na webe je však dôležité pracovať len s relevantnými zdrojmi, teda s e-publikáciami (napr. tu: <https://ebook.pulib.sk/#/>) a e-periodikami (napr. s týmtu: <https://journals.muni.cz/pedor>) s riadne uvedenými vydavateľskými údajmi. Neoverené a neautorizované stránky pri štúdiu a ani v práci nemožno využiť: nevieme totiž, kto je autor, nevieme tiež, do akej miery sú uvedené informácie platné, správne. Nemáme pri nich istotu, či prešli recenzným konaním, či nejakí odborníci na tému odobrili ich vydanie, overili a potvrdili ich správnosť.

Tip od študentky Patrície:

Na internete môžeš nájsť veľmi veľa kvalitných zdrojov k tvojej téme (napr. prostredníctvom rôznych databáz, online periodík a pod.), ale aj veľa lákavo vyzerajúcich článkov, ktoré však nemusia byť relevantné. Ak čerpáš z internetu, over si, či tvoj zdroj má autora, rok vydania a vydavateľa. Zdroj, ktorý nemá autora a nevieš, kde a kedy bol publikovaný, nie je dôveryhodný.

7. Požiadavky na teoretickú časť práce

Hlavný text bakalárskej práce rešpektuje zaužívanú štruktúru úvod – jadro – záver. Jadrová časť práce pozostáva z teoretickej časti a praktickej časti. Na teoretickú časť BP sú kladené viaceré požiadavky:

- teoretická časť obsahuje zdôvodnenie aktuálnosti/významnosti témy, formulovanie problému, ktorý sa bude prácou riešiť, a opis súčasného stavu jeho riešenia, to všetko s oporou o relevantné zdroje,

Tip od študentky Patrície:

V úvode práce by si mal/a zdôvodniť jej čitateľovi, prečo sa témou zaoberáš. Zdôvodnenie výberu však nemá vychádzať z tvojich subjektívnych pocitov (napr. Myslím si, že je táto téma v dnešnom svete výnimočne aktuálna...), ale jej riešenie by malo byť podložené napríklad výsledkami výskumov alebo potrebami praxe.

- autor v teoretickej časti terminologicky vymedzuje témotvorné pojmy práce, uvádza definície pojmov, prístupy k riešenému problému a odkazovaním na publikácie preukazuje, že pozná vedecké a odborné autority danej oblasti a ich tézy, myšlienky a výsledky výskumov,
- autor pojmy, prístupy a myšlienky iných autorov analyzuje, sumarizuje, porovnáva, zovšeobecňuje, konkretizuje na vlastné zameranie práce, čím preukazuje aj v teoretickej časti vlastný autorský vklad,

Tip od študentky Patrície:

Daj si pozor, aby tvoje definovanie témotvorných pojmov nemalo charakter výpočtu, v ktorom len zozbieraš definície autorov. Skús jednotlivé pohľady autorov analyzovať, hľadať to, v čom sú ich názory podobné a v čom sa odlišujú.

- autor sa výberom zdrojov a ich prezentovaním v práci hlási k istému spôsobu riešenia stanoveného problému, stáva sa jeho reprezentantom,
- zvolený postup pri riešení témy autor zdôvodňuje vecnými argumentmi,
- autor pomenúva javy odborne, konzistentne, zaužívaným spôsobom, vyhýba sa pojmovej synonymii (označovaniu toho istého javu rôznymi pojmami),
- autor pracuje s viacerými zdrojmi, neodôvodnené spracovanie kapitoly/podkapitoly podľa jedného zdroja sa považuje za nedostatok práce,
- každá myšlienka iného autora musí byť v práci bibliograficky označená, nie je možné v texte použiť myšlienku iného autora a nepriznať zdroj,
- pri citovaní prác iných autorov (citáty, parafrázy, sumarizácie) autor stanovuje optimálny pomer v tom, koľko zdrojov a ako na argumentáciu svojej témy a spôsobu jej riešenia použije,
- teoretická časť pozostáva z 1 až 3 kapitol, každá kapitola môže byť ďalej členená na podkapitoly, rozsah kapitol je proporčne vyvážený,
- v každej kapitole/podkapitole autor člení text na odseky, usporiadanie textu má svoju logiku, autor neopakuje myšlienky a témy na viacerých miestach práce,
- kapitoly autor radí od všeobecnejších (tematicky širších) ku konkrétnejším (užším) vo vzťahu k téme práce,
- teoretická časť má rozsah 15 – 20 normostrán, nie menej, nie viac,
- jazyk textu je odborný, vecný, autor sa vyjadruje presne, jednoznačne a zrozumiteľne.

Tip od študentky Patrície:

Bakalárska práca má charakter odborného textu, preto tomu prispôsob aj svoj štýl vyjadrovania. Vyhni sa prílišnému zovšeobecneniu, ktoré nemôžeš dokázať (napr. Tejto problematike sa ešte nikto nikdy nevenoval...), či patetickým, sentimentálnym konštatovaniam. Riad' sa odporúčaným rozsahom, väčší počet strán neznamená kvalitnejšiu prácu, nedodržanie rozsahu môže byť pre tvojho školiteľa/oponenta

signálom, že nedokážeš správne pracovať s literatúrou a nevieš vybrať a spracovať to podstatné.

Spôsob spracovania teoretickej časti práce vypovedá o tom, ako študent zvolenej problematike porozumel, aké má kritické myslenie, do akej hĺbky pri skúmaní témy šiel a aké znalosti z oblasti nadobudol. Do značnej miery spracovanie teoretickej časti ukazuje na úroveň vedeckého (abstraktného) myslenia študenta a na schopnosť vedeckej komunikácie. Pri práci so zdrojmi autor okrem iného preukazuje, ako si osvojil etické pravidlá a techniku citovania.

Tip od študentky Michaely:

Nezabudni, že parafrázovanie neznamená zmeniť celý slovosled či jedno slovo vo vete. Pri tvorbe teoretickej časti práce sa skús vyhnúť tvorbe tzv. „zlepeniny“ názorov viacerých autorov, text musí byť súdržný, súvislý.

8. Požiadavky na praktickú časť práce

Povinnou súčasťou bakalárskej práce je praktická časť. Nadväzuje na teoretickú časť. Má rozsah 10 – 15 strán (závisí to aj od rozsahu teoretickej časti, celá práca má mať minimálne 30 a maximálne 40 strán).

Autor v praktickej časti preukazuje svoju schopnosť ponúknuť praktické riešenia zvoleného problému s využitím teoretických poznatkov a výsledkov doposiaľ realizovaných výskumov v danej oblasti. Študent praktickou časťou preukazuje tvorivý vklad do riešenej problematiky vo vymedzenej oblasti edukačnej reality, v nadväznosti na profil absolventa daného študijného programu.

Pre praktickú časť práce s ohľadom na hlavný cieľ BP študent stanovuje špecifický cieľ. Podľa cieľa možno vymedziť tri podoby praktickej časti práce vytváranej a obhajovanej na PF PU:

- výskumný/prieskumný typ – zjednodušene ide o skúmanie vybraného javu podľa vybraných aspektov s podrobným opisom získaných dát,
- aplikačný typ – zjednodušene ide o vytvorenie istého produktu a jeho overenie v praxi,
- kombinovaný typ – kombinácia skúmania vybraného javu s následným vytvorením produktu podľa vlastných zistení.

Každý uvedený typ predpokladá použitie inej štruktúry kapitol v praktickej časti práce, prináša výsledky rozličnej povahy a tieto výsledky práce sa iným spôsobom dávajú do vzťahu k predošlému poznaniu. Pre všetky typy prác ale platí, že je nutné na základe vlastných zistení a s ohľadom na cieľ práce formulovať konkrétne odporúčania pre prax.

Pri tvorbe **výskumného/prieskumného typu praktickej časti** práce by mal študent zohľadňovať nasledovné:

- je potrebné dôkladne opísať sledovaný jav/problém, stanoviť relevantné otázky, na ktoré sa praktická časť práce pokúsi odpovedať,
- rozhodnutie sledovať istý jav musí vychádzať z doterajšieho poznania a existujúcich výskumných zistení, z potrieb poznať tento jav podrobnejšie, exaktnejšie ho opísať a tak prispieť k vytvoreniu nového poznania,
- je nevyhnutné poznať a uplatniť vhodné metódy skúmania javu a v práci ich použitie náležite opísať, je nutné tiež zvážiť osobné dispozície na uplatnenie vybraných metód skúmania (napr. študent pravdepodobne pre potreby práce nezostaví spoľahlivý nástroj

na objektívne skúmanie javu, ale môže v práci využiť už existujúci výskumne overený nástroj) – študentom sa odporúča použiť v práci metódy ako pozorovanie, rozhovor, obsahová analýza, kazuistika, rôzne druhy testov (nie vlastných) a kombináciu týchto metód,

- získané dáta môžu byť rôznej povahy, zvyčajne ide buď o numerické, číselné údaje (počet, frekvencia, priemer, podiel, proporcia a iné), alebo o nenumерické údaje (slovo/výraz, koncept, postoj, názor, iné dáta nenumерickej povahy) – podľa povahy údajov je potrebné zvoliť primerané spôsoby prezentovania získaných výsledkov a následne ich interpretovať (vysvetliť),
- objektom skúmania môžu byť osoby, ich produkty a rôzne iné objekty (napr. legislatívne dokumenty, edukačné prostredie, učebné materiály a iné),
- štruktúru praktickej časti práce v takom prípade tvorí opis a zdôvodnenie skúmaného problému, stanovenie cieľov, otázok a úloh vlastného skúmania, opis použitých metód, opis skúmaných objektov (participantov, analyzovaného materiálu), priebeh skúmania, predstavenie výsledkov, interpretácia výsledkov s formulovaním odpovedí na položené otázky, závery a odporúčania pre prax.

Pri tvorbe **aplikačného typu praktickej časti** práce by mal študent zohľadňovať nasledovné:

- študent predkladá vlastný návrh produktu (vytvorenie metodiky, vytvorenie súboru aktivít, cvičení, hier, intervenčného programu, hudobný, výtvarný, dramatický produkt, iné produkty) so zdôvodnením potreby jeho vytvorenia a s vysvetlením jeho štruktúry a podrobným opisom jeho súčastí,
- produkt vychádza z vlastných zistení študenta získaných štúdiom zdrojovej literatúry a výsledkov výskumov v danej oblasti,
- produkt (alebo jeho časť) musí byť overený v praxi a následne spracovaná reflexia jeho použiteľnosti,
- štruktúru praktickej časti práce v takom prípade tvorí zdôvodnenie potreby vytvoriť vlastný produkt, zdôvodnenie jeho štruktúry a opis jeho komponentov, opis spôsobu overovania v praxi, reflexia overovania produktu v praxi, konkrétne návrhy na úpravu produktu na základe vlastných zistení, závery a odporúčania pre prax.

Tip od študentky Patrície:

Pri tvorbe praktickej časti práce nezabúdaj na to, že vychádzaš z teórie, ktorú si prezentoval/a v teoretickej časti. Tieto dve časti musia byť prepojené a pri reflexii svojich zistení by bolo dobré, ak by si sa opäť vrátil k teoretickým východiskám, na základe ktorých môžeš interpretovať výsledky svojho výskumu/prieskumu. Pri tvorbe aplikačného produktu by mala byť prítomná aj reflexia aktivít, ktoré si nielen navrhol/la, ale aj zrealizoval/a. Reflexia by však nemala byť povrchná (napr. Deťom sa aktivity páčili, zabavili sme sa.), ale mal/a by si v nej zdôvodniť reakcie, silné a slabé stránky aktivít a ich príčiny, odporúčania a pod.

Pri tvorbe **kombinovaného typu praktickej časti** práce študent spája vlastné skúmanie vybraného javu s následným vytváraním produktu na základe vlastných zistení. Riadi sa usmerneniami pre oba vyššie uvedené typy a vzhľadom na cieľ praktickej časti, jej zameranie a disponibilný rozsah upravuje štruktúru praktickej časti podľa potreby, zásadne však začína vlastným skúmaním a pokračuje k tvorbe produktu. V takom prípade produkt už nemusí byť

overený v praxi.

Ak sa pri spracovaní praktickej časti práce ukáže, že stanovený rozsah nestačí na zverejnenie významných výsledkov a produktov a práca by výrazne prekročila určený limit 40 strán, využije sa na to prílohová časť práce (s patričnými odkazmi v hlavnom texte práce).

Tip od študentky Michaely:

Nezabudni svoje overené výsledky a závery celej práce uviesť jednou alebo dvoma vetami v abstrakte.

9. Etika pri tvorbe záverečnej práce

V každej ľudskej činnosti sa od človeka očakáva etické konanie, teda dodržiavanie noriem, ktoré spoločnosť vytvorila a prijala na zachovanie práv a slobôd všetkých jej členov. Skúsenosti však ukazujú, že aj v akademickom prostredí existuje viacero spôsobov porušovania etických noriem, rovnako tak existuje aj viacero dôvodov na takéto konanie. Niekedy je to neznalosť etických pravidiel, niekedy nedbanlivosť pri práci. Pri tvorbe záverečnej práce je to však najčastejšie neporozumenie problematiky, štúdium malého počtu zdrojov alebo štúdium nereprezentatívnych zdrojov, neschopnosť zaujať stanovisko k študovaným zdrojom, neschopnosť oslobodiť sa od študovaného textu autority odboru, slabé vyjadrovacie schopnosti a iné. Tak sa stáva, že študent sa pod tlakom uchýli k nekalým praktikám pri tvorbe. Najčastejšie z nich sú plagiátorstvo a požiadanie o vypracovanie práce na objednávku (tzv. akademický ghostwriting). Obe uvedené praktiky sú porušovaním zákona. „Záverečná práca musí byť pôvodným výsledkom vlastnej a samostatnej činnosti študenta“ (§ 62a Zákona č. 131/2002 Z. z., Zákon o vysokých školách).

Tip od študentky Michaely:

Ak sa pohrávaš s myšlienkou, že si dáš napísať prácu niekým iným, radšej ukonči štúdium skôr, než si urobíš pred celou fakultou hanbu. Nespoliehaj sa na to, že ti na to pri obhajobe nik nepríde. Začiatky pri tvorbe práce sú vždy ťažké, ale keď sa do bakalárskej práce pustíš s odhodlaním, dokážeš ju dotiahnuť úspešne až do konca. Mysli na to, že akademický titul Bc. si máš okrem iného zaslúžiť aj svedomitým vypracovaním BP.

Plagiátorstvo je použitie hotového textu iného autora a vydávanie ho za svoj vlastný text. Aby sme mu predišli, text a myšlienky iných autorov citujeme. **Citácia** znamená, že pri texte, ktorý chceme v práci použiť a nemáme ho „z vlastnej hlavy“, uvedieme meno autora danej myšlienky a zdroj, čiže rok a stranu publikácie, kde možno túto myšlienku vyhládať. Robíme to buď doslovne (pomocou citátov), alebo parafrázovaním. V bakalárskej práci čitateľ (napr. školiteľ, oponent) predpokladá, že všetko, čo v texte nie je označené ako citácia alebo parafráza, je vlastný text, vlastná myšlienka autora práce, študenta. Tak sa potom k vytvorenému textu pristupuje aj pri posudzovaní originality práce v Centrálnom registri záverečných prác, kam je práca po jej odovzdaní zaslaná na kontrolu a porovnanie s inými prácami. Ak sa ukáže, že študent predložil text, ktorý sa vyšším percentom zhoduje s inými prácami v registri a vyznačené zhody nie sú na miestach doslovných citátov s patričným označením pôvodného zdroja, z ktorého sa vychádzalo, študentovi hrozí neprijatie práce, disciplinárne konanie a následne aj vylúčenie zo štúdia. Aby sme sa vyhli týmto nepríjemnostiam,

stačí byť dôsledný pri označovaní cudzích myšlienok použitých v práci prostredníctvom citátov a parafráz. Ďalšie informácie o tom, ako sa vyhnúť plagiátorstvu, nájde študent v linku (<https://www.akademickaetika.cz/prirucka-pro-studenty/>).

Nie každá záverečná práca musí byť pre danú vednú oblasť objavná, ale **každá musí byť pôvodná**. Školiteľ počas vedenia študenta chce mať istotu, že sám študent je autorom myšlienok, ktoré uvádza v pracovných verziách práce. Oponent pri záverečnom posudzovaní práce hodnotí výkon študenta, teda to, ako je schopný sformulovať odborný text ako výsledok vlastnej odbornej činnosti. Komisia pri obhajobe práce komunikuje so študentom s vierou, že on sám je autorom textu, že nevydáva cudzí text za vlastný. Nevraviac o morálnom profile študenta, ktorý by mal vždy konať čestne a zodpovedne voči sebe a svojmu okoliu a byť na prospech spoločnosti. Tvorba práce na objednávku je vážnym porušením akademickej integrity a etiky.

10. Komunikácia medzi študentom a školiteľom

Vzťah školiteľ – študent sa tvorí v spolupráci a komunikácii: v profesionálne zvládnutom vedení študenta na strane školiteľa a v postupne narastajúcej odbornej pripravenosti a osobnej zanietenosti na strane študenta. Ak si jedna alebo druhá strana neplní svoje úlohy, potom sú osobné konzultácie frustráciou a neprispievajú tak k posunu pri riešení problematiky. Študent by si mal byť vedomý, že školiteľ má na konzultáciu s ním vyhradený limitovaný čas, nemôže sa mu venovať na úkor svojich ostatných povinností. Preto má študent na konzultáciu prichádzať vopred ohlásený (najlepšie e-mailom aspoň týždeň vopred) a pripravený. Pod pripravenosťou študenta sa rozumie jeho štúdium odporúčanej literatúry, splnenie zadaných úloh (napríklad vypracovanie pracovnej verzie obsahu a štruktúry teoretickej časti práce), porozumenie kľúčovým slovám riešenej problematiky a iné. Nepripravený študent sám na seba vrhá zlé svetlo.

Tip od študentky Michaely:

Nečakaj, že sa ti školiteľ po priradení témy ozve ako prvý. Je len na tebe, aby si ho kontaktoval/a a dohodol/la si s ním stretnutie. Buď aktívny/a a na konzultácie chod' vždy pripravený/á. Ak niečomu nerozumieš, neboj sa opýtať či poprosiť o pomoc, tvoj školiteľ ťa vždy povzbudí a pokúsi sa naviesť ťa tým správnym smerom. Musíš však aj ty ukázať, že máš záujem urobiť svoju BP čo najlepšie. Pasivitou si školiteľa pre spoluprácu nezískaš.

Počas tvorby bakalárskej práce možno požiadať školiteľa o 5 konzultácií: optimálne 2 konzultácie v predposlednom roku štúdia a 3 konzultácie v poslednom roku štúdia. Školiteľ si môže viesť výkaz o konzultáciách, aby mal prehľad, ako je študent aktívny a ako sa pri tvorbe práce posúva. Každý školiteľ je autonómny v stanovovaní cieľov a obsahu jednotlivých konzultácií, pre orientáciu tu ale ponúkame návrh zamerania jednotlivých konzultácií:

Por.	Termín	Ciele a zameranie konzultácie
1.	apríl	predstaviť projekt BP, prezentovať mieru poznania v zvolenej téme, spresniť zameranie práce, doplniť informáciu o relevantných zdrojoch, dohodnúť postup riešenia BP
2.	jún	prezentovať poznatky z doposiaľ preštudovanej odporúčanej literatúry, stanoviť cieľ BP a vymedziť kľúčové pojmy práce, pripraviť pracovnú verziu obsahu teoretickej časti práce, zvoliť jednu podoblasť z obsahu

		teoretickej časti práce a do ďalšej konzultácie pripraviť prvú verziu vlastného textu v dohodnutom rozsahu
3.	september	získať spätnú väzbu k prvej verzii dohodnutej podobnosti teoretickej časti práce, dohodnúť finálnu podobu obsahu teoretickej časti práce, stanoviť cieľ, štruktúru a zameranie praktickej časti práce podľa zvoleného typu (pozri 8. bod sprievodcu)
4.	Január	získať spätnú väzbu k finálnej verzii teoretickej časti BP, prediskutovať prvé výsledky práce (vlastné zistenia teoretického i empirického charakteru), prediskutovať doterajšie zistenia pri riešení praktickej časti práce a dohodnúť ďalší postup
5.	Apríl	prediskutovať spôsob prezentácie výsledkov práce a sumárne zistenia, zhrnúť nadobudnuté poznanie, zapracovať finálne pripomienky do práce

Školiteľ by mal počas konzultácií poskytnúť študentovi v prvom rade vedenie a usmernenia v problematike záverečnej práce. Školiteľ je odborníkom na tému (preto ju predsa vypísal), preto by bolo neefektívne strácať čas na konzultácii tým, že bude študentovi kontrolovať formálnu či jazykovú stránku práce. Na tieto veci netreba školiteľa, iba dôslednosť pri uplatňovaní jazykových pravidiel a jednotnosť pri formálnej úprave textu. To musí vysokoškolský študent zvládnuť.

Tip od študentky Patrície:

Školiteľ je vedúcim tvojej práce, mentorom, jeho úlohou je usmerňovať ťa, inšpirovať a dávať spätnú väzbu k tomu, ako postupuješ. Neočakávaj, že bude tvoju prácu formálne, gramaticky, stylisticky opravovať či hľadať ti zdroje.

11. Jazyková a formálna úprava bakalárskej práce

Formálne náležitosti bakalárskej práce vypracovanej na PU (napr. povinné časti bakalárskej práce) sú uvedené v smernici (pozri 14. bod sprievodcu). Zo smernice a na základe skúseností uvádzame len niektoré požiadavky:

- rozsah práce je 30 – 40 normostrán hlavného textu od úvodu až po záver, do počtu normostrán sa nerátajú obálka, titulný list, čestné vyhlásenie, abstrakty či obsah, do počtu normostrán sa nerátajú ani prílohy; nedodržanie stanoveného rozsahu pod limitom je dôvodom na neprijatie práce na obhajobu, výrazné prekročenie rozsahu sa zohľadní v posudkoch a v známke;
- na vyznačovanie dôležitých pasáží textu sa využíva kurzíva, tučné písmo ani podčiarkovanie sa v texte práce nepoužíva, bold používame len pri názvoch kapitol a podkapitol;
- členenie textu musí byť v celej práci jednotné, začiatky odsekov je potrebné odsadiť od okraja všade rovnako.

Študentom je k dispozícii šablóna, v ktorej sú všetky formálne požiadavky na úpravu textu prednastavené.

Úroveň spracovania bakalárskej práce do značnej miery závisí od schopnosti autora dodržať odbornú komunikačnú normu a uplatniť pri písaní pravidiel slovenského pravopisu. Je nemysliteľné odovzdať text práce bez dôkladnej jazykovej korektúry. Preklepy, vynechania písmen či iné chyby z nepozornosti by pri pozornom opakovanom čítaní vytvoreného textu nemali

pozornému oku ujsť. K najčastejším jazykovým nedostatkom bakalárskych prác patrí:

- nedostatky pri ohýbaní slov, pri používaní správnych koncoviek (napr. *existuje mnoho definícií pojmu...* – správne *definícií*; *v komunikácii so žiakmi...* – správne *v komunikácii*; *kognitívna psychológia svojim presahom...* – správne *svojím*);
- nesprávne predložkové väzby (napr. *vzhľadom k...* – správne *vzhľadom na*);
- chyby pri používaní čiarok v jednoduchej vete a v súvetí;
- nedostatky pri používaní úvodzoviek pri citátoch – nesprávny typ alebo font zvoleného znaku úvodzoviek, medzera za úvodnými úvodzovkami;
- nerozlišovanie v používaní pomlčky (–) a spojovníka (-) – pomlčka sa používa na vymedzenie rozsahu (napr. 3. – 4. ročník) alebo na vyčlenenie výrazu vo vete, spojovník na spájanie výrazov (napr. výchovno-vzdelávací, 5-ročné deti);
- nesprávne používanie lomky (/) ako znaku zátvorky, napr. /xxx/, správne (xxx);
- iné.

K najčastejším štylistickým nedostatkom bakalárskych prác patrí:

- tvorba dlhých, neobratne štylizovaných súvetí (rada: píšeme kratšie vety, v ktorých neriskujeme odklon od pôvodnej myšlienky, nesprávnu gramatickú/syntaktickú väzbu či vynechanie slova);
- nadbytočné zdvojovanie, duplikovanie niektorých myšlienok textu (rada: vytvoríme si návrh vnútornej kompozície každej jednej časti kapitoly vrátane odsekov a držíme sa ho);
- nekoherentné vyjadrovanie, vety nasledujúce za sebou nie sú spolu zviazané ani tematicky, ani gramaticky (rada: vždy sa ubezpečíme, že v odseku k sebe jednotlivé myšlienky patria, dopĺňajú jedna druhú jednak tematicky, jednak pomocou konektorov);
- chyby pri preklade z iných jazykov, najčastejšie z češtiny (rada: nespoliehame sa na to, že ak české slovo znie podobne ako slovenské, automaticky má taký istý význam ako naše, príklad slov: *volní činitele* v češtine nie sú v preklade *voľné činitele*, ale *vôľové*, spojenie *treba u učiteľa* nemožno preložiť ako *treba u učiteľa*, ale *napríklad, trebárs u učiteľa*);
- uplatňovanie bohemizmov (výrazy ako *jedná sa o*, *dotazovať sa*, *doporučovať*, *obecne*, *odstavec*, *postrádať*, *vychodzí*, *dopis* nie sú spisovnými tvarmi v slovenčine);
- nepatričné zamieňanie výrazov (napr. *vývoj a vývin*);
- iné.

Tip od študentky Patrície:

Pri finalizácii bakalárskej práce venuj dostatok času jej formálnej a gramatickej úprave. Nedostatky vo formálnych záležitostiach (nejednotné/chýbajúce odseky, iný typ riadkovania, nedodržanie typu písma, medzery za a pred odsekmi a pod.) môžu uškodiť aj dobrému obsahu. Okrem formálnej stránky je veľmi dôležitá aj gramatická a štylistická stránka. Ak si nie si istý správnou podobou slova, tak môžeš použiť online slovník, v ktorom si dané slovo môžeš overiť (<https://slovník.juls.savba.sk/>). V práci nepoužívaj frazémy, patetické a sentimentálne vyjadrenia, ktoré nepatria do odborného štýlu. Vyvaruj sa tzv. „vate“ vo vyjadrovaní – netvor dlhé vetné konštrukcie, kde sa zbytočne opakuješ, aby si umelo zvýšil rozsah svojej práce.

12. Prezentácia a obhajoba bakalárskej práce

Študent má niekoľko dní pred obhajobou k dispozícii posudky od školiteľa a oponenta. Podrobne sa s nimi oboznámi, zaujme stanovisko k pripomienkam a na konkrétne otázky z posudkov počas obhajoby aj primerane zareaguje. Nezriedka si položené otázky vyžadujú od študenta ďalšie štúdium.

Tip od študentky Martiny:

Kým školiteľ a oponent čítajú tvoju prácu a pripravujú posudky, využi tento čas na to, že si pripravíš, ako predstavíš svoju prácu komisii. Keď už budeš mať posudky, budeš môcť všetku energiu a čas využiť na to, aby si správne a vecne zareagoval na otázky a pripomienky, prípadne aby si svoje predstavenie práce doplnil o pripomienkované záležitosti.

Obhajoba bakalárskej práce prebieha pred komisiou pre štátne skúšky, ktorú vymenúva dekan fakulty. Obhajoba prebieha zvyčajne takto:

- predseda alebo predsedníčka (nie „predsedkyňa“) komisie vyzvú študenta, aby predstavil tému práce, dôvod jej výberu, ciele práce, hlavné východiská, postup pri riešení praktickej časti práce, hlavné výsledky práce, prípadne odporúčania pre prax,

Tip od študentky Patrície:

Nezaťažuj komisiu vyčerpávajúcimi definíciami, ktoré si vymedzil v teoretickej časti, ani sa nevyjadruj k štruktúre práce a obsahu jednotlivých kapitol. Rozprávaj jasne, zreteľne a k veci. Drž sa štruktúry prezentácie a vyjadruj sa k podstatnému.

- školiteľ a oponent sa vyjadria k práci na základe svojich posudkov,
- študent reaguje na pripomienky a otázky z posudkov,
- následne prebieha rozprava o téme práce, všetci prítomní môžu študentovi klásť ďalšie otázky, študent tu má preukázať rozhľadnosť v problematike a schopnosť zasadiť výsledky vlastnej práce do kontextu existujúceho poznania v oblasti.

Tip od študentky Michaely:

Na obhajobu sa poriadne priprav, nepodceň to, pretože sa to nevypláca. Na obhajobe bude komisia hodnotiť nielen tvoje základné zvládnutie teoretickej a praktickej časti BP v danej problematike, ale taktiež tvoje vyjadrovanie, argumentáciu a samotnú prezentáciu BP. Nezabudni si pripraviť aj odpovede na položené otázky od školiteľa a oponenta v posudkoch.

13. Odporúčaná odborná literatúra k problematike záverečných prác

KATUŠČÁK, D. (2013). *Ako písať záverečné a kvalifikačné práce*. Nitra: Enigma.

MEŠKO, D., KATUŠČÁK, D., FINDRA, J. a kol. (2013). *Akademická príručka*. 3. vyd. Martin: Osveta.

STAROŇOVÁ, K. (2011). *Vedecké písanie. Ako písať akademické a vedecké texty*. Martin: Vydavateľstvo Osveta.

ŠANDEROVÁ, J. (2005). *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky*. Praha: Sociologické nakladatelství.

VYDRA, A. (2010). *Akademické písanie. Ako vzniká filozofický text*. Trnava: Trnavská univerzita, 2010.

14. Legislatívne dokumenty (zákony, predpisy, smernice a vyhlášky)

Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/131/>

Zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/185/>

Smernica o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní. Dostupné na:

<https://www.pulib.sk/web/data/pulib/subory/stranka/ezp-smernica2019.pdf>

Študiijný poriadok Prešovskej univerzity v Prešove. Dostupné

na: <https://www.unipo.sk/public/media/25678/STUDIJNY-PORIADOK-PU-24-9-18.pdf>

Pripravil:

doc. PaedDr. Martin Klimovič, PhD.

prodekan pre vedu, akreditáciu a doktorandské štúdium PF PU v Prešove